

การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี
ระหว่างการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ
A Comparison of Reading Comprehension Ability
for 8th Grade students of Debsirin klongsibsam Pathumthani School
by using SQ4R Method and Normal Teaching Method

ณชนก โพธิ์พินิจ^{1*} และ จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ²

¹สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

*ผู้รับผิดชอบบทความ

Nachanok Popinit¹ and Jurairat Laksanasiri²

E-mail: nachanok13.p@gmail.com¹, C_laksanasiri@yahoo.com²

¹Teaching Thai, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand.

²Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand.

*Corresponding author

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้มาโดยการนำคะแนนผลสอบปลายภาคเรียนที่ 1 มาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ANOVA ได้ห้องเรียนที่มีคะแนนไม่แตกต่างกันจำนวน 2 ห้องเรียน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลาก เพื่อเลือก 1 ห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลอง และ 1 ห้องเรียนเป็นกลุ่มควบคุม

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การอ่านจับใจความ; วิธีการสอนแบบ SQ4R; วิธีการสอนแบบปกติ

Abstract

This research is intended to (1) To compare reading comprehension ability of 8th Grade students by using SQ4R Method and Normal Teaching Method. (2) To compare reading comprehension ability of 8th Grade students before and after using SQ4R Method. (3) To compare reading comprehension ability of 8th Grade students before and after using Normal Teaching Method. Sample group is 8th Grade students of Debsirin klongsibsam Pathumthani School studying in the second semester of academic year 2018, Which was obtained by applying the final results of the 1st semester analysis with ANOVA statistics. Classes with no difference in scores of 2 classrooms. Then perform simple random by drawing lots to choose 1 classroom as an experimental group and 1 classroom as a control group.

The research found that (1) Ability to read comprehension of 8th Grade students by using SQ4R Method higher than Normal Teaching Method with statistical significance at the level of .05. (2) Ability to read comprehension of 8th Grade students by using SQ4R Method after studying higher than before with statistical significance at the level of .05. (3) Ability to read comprehension of 8th Grade students by using Normal Teaching Method after studying higher than before with statistical significance at the level of .05.

Keywords: reading comprehension; SQ4R Method; Normal Teaching Method

บทนำ

การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาหาความรู้และพัฒนาชีวิต เป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เรื่องต่าง ๆ การอ่านที่ดีมีประสิทธิภาพจะต้องอ่านแล้วจับใจความได้ สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า188) เพราะการอ่านจับใจความเป็นทักษะพื้นฐานของการอ่านที่จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจสารได้อย่างตรงประเด็น รวดเร็ว และชัดเจน ไม่ทำให้เข้าใจสารไปในทางผิดเพี้ยน ดังนั้นการอ่านจับใจความจึงเป็นทักษะสำคัญที่จำเป็นในการอ่านและควรได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรก แต่จากประสบการณ์สอนของผู้วิจัยกลับพบว่านักเรียนในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการอ่านจับใจความอยู่มาก เมื่อต้องอ่านสารใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือเรียนหรือข้อมูลตามสื่อต่าง ๆ นักเรียนจะไม่สามารถจับใจความสำคัญจากสิ่งที่อ่านได้ดีเท่าที่ควร เมื่อต้องค้นคว้าหาข้อมูลต่าง ๆ นักเรียนมักจะคัดลอกข้อมูลจากสื่อเหล่านั้นโดยไม่มีการสรุปข้อมูลด้วยภาษาของตนเอง และไม่มีการอ่านพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากนักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนทักษะการอ่านจับใจความที่ดีพอ หรืออาจมีสาเหตุจากครูผู้สอนใช้วิธีสอนและรูปแบบการสอนที่ยังไม่เหมาะสม หรืออุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ตัวชี้วัดรายวิชา และวัยของนักเรียน จึงส่งผลให้ความสามารถทางการอ่านจับใจความของนักเรียนไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิธีการสอนที่จะช่วยแก้ปัญหาการอ่านจับใจความของนักเรียนให้นักเรียนมีทักษะการอ่านจับใจความที่ดีขึ้น เพื่อให้นักเรียนสามารถนำทักษะดังกล่าวไปใช้ได้จริง และสามารถอ่านจับใจความสารต่าง ๆ ที่พบเจอในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความพบว่า วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีสอนที่

นำเสนอวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักขั้นตอนการอ่านที่มีประสิทธิภาพทั้ง 6 ขั้นตอน ผู้เรียนจะสามารถเลือกสิ่งที่เขาคาดว่าจะรู้จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว จดจำได้ดี และทบทวนเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ, 2554, หน้า 224) จึงทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R สามารถพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของผู้เรียนได้จริง ดังที่ บำเพ็ญ มาตราช (2554, หน้า 74) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความโดยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการอ่านจับใจความเรื่องการสอนแบบ SQ4R มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเหตุผลที่กล่าวมาในข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี เพื่อศึกษาว่าการใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R จะช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนได้จริงหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ

สมมุติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 5 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 154 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการนำคะแนนผลสอบปลายภาคเรียนที่ 1 มาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ANOVA ได้ห้องเรียนที่มีคะแนนไม่แตกต่างกันจำนวน 2 ห้องเรียน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลาก เพื่อเลือก 1 ห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลอง และ 1 ห้องเรียนเป็นกลุ่ม

ควบคุม โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มควบคุม

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1) วิธีการสอนแบบ SQ4R

1.2) วิธีการสอนแบบปกติ

2. ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R ซึ่งเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในการอ่านจับใจความและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ได้แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R ที่มีประสิทธิภาพ

3. เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย และวิชาอื่น ๆ ในการพัฒนาวิธีการสอนแบบ SQ4R ได้อย่างเหมาะสมกับจุดประสงค์และสาระการเรียนรู้ และนำไปประยุกต์ใช้ในเรื่องอื่น ๆ

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านจับใจความ

1.1 ความหมายของการอ่านจับใจความ

แววมยุรา เหมือนนิล (2541, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า คือการอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มว่าคืออะไร ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ

2. ส่วนที่ขยายใจความสำคัญหรือส่วนประกอบ เพื่อให้เรื่องชัดเจนยิ่งขึ้น

ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (2533, หน้า 101) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า คือการที่ผู้อ่านต้องการจะได้สาระ ความรู้จากเนื้อหาที่เขียนไว้รวมทั้งข้อคิดทัศนคติของผู้เขียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 188) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า การอ่านจับใจความ คือการอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มที่เป็นส่วนใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความสำคัญ คือ การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง รวมไปถึงข้อคิดและทัศนคติของผู้เขียน โดยมีแนวทางในการอ่าน 2 วิธี คือ การอ่านเพื่อจับใจความส่วนรวมเพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของรายละเอียดต่าง ๆ โดยรวมของเรื่อง และการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญเพื่อสรุปใจความสำคัญของเรื่อง

1.2 หลักการอ่านจับใจความ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 189) ได้กล่าวถึงหลักการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน เพราะจะเป็นแนวทางให้กำหนดการอ่านได้อย่างเหมาะสม และจับใจความหรือหาคำตอบได้รวดเร็วยิ่งขึ้น
 2. สำนวส่วนประกอบของหนังสือคร่าว ๆ จะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้กว้างขวางและรวดเร็ว
 3. ทำความเข้าใจลักษณะของหนังสือว่าเป็นประเภทใด ช่วยให้มีแนวทางจับใจความสำคัญได้ง่าย
 4. ใช้ความสามารถด้านภาษาในการแปลความหมายของคำ ประโยค และข้อความต่าง ๆ อย่างถูกต้อง รวดเร็ว
 5. ใช้ประสบการณ์หรือภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมาประกอบ
- คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย (2543, หน้า 66-67) ได้กล่าวถึงหลักการอ่านจับใจความไว้ว่า การจับใจความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่มีย่อหน้าเดียวหรือหลายย่อหน้า มีแนวทางการจับใจความสำคัญที่ปฏิบัติอย่างง่าย ๆ ดังนี้

1. อ่านเรื่องที่ต้องการจับใจความสำคัญโดยเริ่มตั้งแต่ชื่อเรื่องให้อ่านตั้งแต่ต้นจนจบให้เห็นเนื้อหาส่วนรวม แล้วตอบคำถามให้ได้ว่า เรื่องที่อ่านเป็นเรื่องอะไร ใครทำอะไรที่ใด เมื่อไร อย่างไร ทำไมจึงทำและได้ผลอย่างไร
2. พิจารณาหาใจความสำคัญจากแต่ละย่อหน้า โดยใช้ความรู้พื้นฐานเรื่องการเขียนย่อหน้าประการหนึ่งคือ ย่อหน้าที่ดีต้องมีเอกภาพ แต่ละย่อหน้าจึงต้องมีใจความสำคัญเพียงใจความเดียว
3. นำใจความสำคัญของเรื่องที่จับมาได้ทั้งหมดมาเรียบเรียง ดังนี้
 - 3.1 นำใจความสำคัญของย่อหน้าเท่านั้นมาเรียบเรียง
 - 3.2 หากใจความสำคัญที่จับมามีส่วนซ้ำซ้อนกัน ให้ตัดส่วนที่ซ้ำซ้อนกัน
 - 3.3 เรียบเรียงให้สอดคล้อง เหมาะสมกับประเด็นของเรื่อง และใช้คำสันธานเชื่อมประโยคให้สัมพันธ์กัน
- 3.4 ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจน

4. เมื่อเรียบเรียงเสร็จแล้วควรทบทวน

ชญ ทดแทนคุณ และกานต์วี แพทย์พิทักษ์ (2552, หน้า 55) กล่าวถึงหลักการอ่านจับใจความไว้ว่า

1. จับใจความจากชื่อเรื่อง เพราะชื่อเรื่องมักจะสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง
2. หาใจความสำคัญแต่ละย่อหน้า
3. นำใจความสำคัญของเรื่องมาเรียบเรียง เพื่อให้ได้เนื้อความที่สั้น ครบถ้วน และเนื้อหาสมบูรณ์

จากการศึกษาสรุปได้ว่า หลักการอ่านจับใจความสำคัญ ควรเริ่มจากการตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน แล้วสำนวนส่วนประกอบของหนังสือเพื่อทำความเข้าใจลักษณะและประเภทของหนังสือ แล้วจึงสำนวนเนื้อเรื่องอย่างละเอียด แล้วตอบคำถามให้ได้ว่า เรื่องที่อ่านเป็นเรื่องอะไร ใครทำอะไรที่ใด เมื่อไร อย่างไร ทำไมจึงทำและได้ผลอย่างไรหรือพิจารณาหาใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า หลังจากนั้นให้นำใจความสำคัญของเรื่องที่จับมาได้ทั้งหมดมาเรียบเรียงเพื่อให้ได้เนื้อความที่กระชับและครบถ้วนสมบูรณ์ แล้วจึงตรวจสอบทบทวนการเรียบเรียงอีกครั้งหนึ่ง

1.3 ความสามารถในการอ่านจับใจความ

แววมยุรา เหมือนนิล (2541, หน้า 17-18) ได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านจับใจความไว้ว่า พฤติกรรมการอ่านที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนอ่านจับใจความได้หรือไม่ อาจพิจารณาจากทักษะต่อไปนี้

1. ทักษะการลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน และสามารถเล่าได้โดยใช้คำพูดของตนเอง
2. การบอกเล่าความทรงจำจากการอ่านในสิ่งที่เฉพาะเจาะจงได้ เช่น ข้อเท็จจริง รายละเอียด ชื่อ สถานที่ เหตุการณ์ วันที่ ฯลฯ

3. การปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะหลังการอ่านได้
4. การรู้จักแยกข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือจินตนาการได้
5. การรวมข้อมูลใหม่กับข้อมูลที่มีอยู่แล้วได้
6. การเลือกความหมายที่ถูกต้องและนำไปใช้ได้
7. การให้ตัวอย่างประกอบได้
8. การจำแนกใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญได้
9. การกล่าวสรุปได้

กาญจนา นาคสกุล และคณะ (2524, หน้า 156) ได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านจับใจความไว้ว่า การเก็บใจความสำคัญมีได้จำกัดเพียงแค่นี้อธิบายเรื่องเท่านั้น แต่ควรเก็บได้หลายแง่ เช่น เก็บความรู้หรือข้อมูลที่น่าสนใจ เก็บแนวคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน และเก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง การเก็บใจความสำคัญแง่ต่าง ๆ นี้ จะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ หรือวิพากษ์ต่อไปได้

กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์ (2551, หน้า 111) กล่าวเพิ่มเติมว่า นอกจากจะค้นหาข้อคิดสำคัญและทำความเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดแล้ว ยังมีองค์ประกอบที่มีผลต่อความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญอยู่หลายประการ เช่น ประสบการณ์หรือภูมิหลังของผู้อ่าน หากผู้อ่านไม่เข้าใจศัพท์ อาจทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนหรือไม่สามารถทำความเข้าใจกับเรื่องทั้งหมดได้

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความ คือความสามารถในการลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านและบอกเล่าความทรงจำจากการอ่าน การแยกข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น และจำแนกใจความสำคัญออกจากส่วนขยาย สามารถบอกแนวคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน และจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง สามารถสรุปเรื่อง ยกตัวอย่างประกอบ และปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะหลังการอ่านได้

2. ขั้นตอนของวิธีสอนแบบ SQ4R

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ (2554, หน้า 225) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีสอนแบบ SQ4R มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. Survey – S คือ การสำรวจเพื่อให้เห็นภาพกว้าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เพื่อดูขอบเขตของเนื้อหาของข้อเขียนนั้นอย่างคร่าว ๆ
2. Question – Q คือ การตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน การตั้งคำถามในขณะที่อ่านจะช่วยให้เราตั้งใจ และจดจ่ออยู่กับสิ่งที่อ่าน
3. Read – R คือ การอ่านเพื่อค้นหาคำตอบให้แก่คำถามที่ตั้งไว้ คำที่พิมพ์ด้วยลักษณะที่แตกต่างไปจากปกติ และภาพประกอบต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่อง เมื่อพบคำตอบที่ต้องการ ควรทำเครื่องหมายไว้เพื่อให้มองเห็นได้ง่าย แล้วเขียนคำสำคัญไว้ในที่ว่างด้านข้างหรือขอบของหนังสือ แต่ยังไม่ต้องบันทึกข้อความที่ได้จากการอ่าน เพราะอาจต้องอ่านข้อเขียนนั้นซ้ำอีกถ้ายังมีปัญหายังไม่เข้าใจดีพอ
4. Record – R คือ การทบทวนอ่านซ้ำอย่างรอบคอบ ให้ผู้เรียนบันทึกข้อมูลที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 บันทึกเฉพาะส่วนที่สำคัญและจำเป็น เป็นการบันทึกย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน

5. Recite – R คือ การเขียนสรุปใจความสำคัญ ด้วยภาษาของตนเอง ถ้ามีข้อสงสัยไม่แน่ใจในตอนใดตอนหนึ่งให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

6. Reflect – R คือ การวิเคราะห์ วิจัยเรื่องที่อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งในประเด็นที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยใช้เหตุผลสนับสนุน อาจจะได้โดยการเชื่อมโยงความคิดจากเรื่องที่อ่านกับความรู้อื่นโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

3. วิธีการสอนแบบปกติ

ชาลวชัย อินทรประวัตติ และ พวงเพ็ญ อินทรประวัตติ (2534, หน้า 23) ได้กล่าวถึงรูปแบบการสอนแบบปกติ ว่า โดยปกติในการสอนในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในระดับใด ๆ ผู้สอนมักมีลำดับขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. การวางแผนการสอน ซึ่งเป็นการตั้งจุดมุ่งหมาย พิจารณาเลือกกิจกรรมที่จะสอน เทคนิควิธีการสอน การเตรียมสื่อการสอน

2. การปฏิบัติการสอนในห้องเรียน เมื่อรู้จุดมุ่งหมายและรู้ว่าจะต้องใช้เทคนิควิธีใดแล้ว ต่อไปก็คือการปฏิบัติการสอนตามเทคนิควิธีนั้น ๆ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้

3. การประเมินผล คือการที่ครูรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้ในการพิจารณาว่าการเรียนการสอนที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด

ดำเนินการทั้ง 3 ขั้นตอนนี้มีความเกี่ยวพันกันอย่างแนบแน่น จะขาดส่วนหนึ่งส่วนใดไปเสียไม่ได้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมฆลา ลือโสภาก (2555, หน้า 118) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนซีเหล็กเขี้ยวไพรวัลย์วิทยา ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.75/87.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ พัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.75 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R อยู่ในระดับพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบ Randomized control group pretest - posttest design กลุ่มทดลอง คือ กลุ่มที่ได้รับการสอนแบบ SQ4R กลุ่มควบคุม คือ กลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 5 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 154 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 60 คน

3. ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการนำคะแนนผลสอบปลายภาคเรียนที่ 1 ทุกห้องมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ANOVA เพื่อหาห้องที่มีผลคะแนนไม่แตกต่างกัน พบว่า มี 2 คู่ ที่มีค่าเฉลี่ยที่ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ (1) กลุ่มที่ 1 – กลุ่มที่ 5 และ (2) กลุ่มที่ 3 – กลุ่มที่ 4 ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากเพื่อเลือกเป็นคู่เปรียบเทียบ ได้แก่ กลุ่มที่ 3 กับ กลุ่มที่ 4 หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากอีกครั้งหนึ่งเพื่อเลือกเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนแบบ SQ4R และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ดังนี้ (1) กลุ่มที่ 3 คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 30 คน ได้รับการสอนแบบ SQ4R (2) กลุ่มที่ 4 คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 จำนวน 30 คน ได้รับการสอนแบบปกติ

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยวิธีสอนแบบ SQ4R โดยศึกษาขั้นตอนการสอน จากหนังสือวิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน (2554) จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง วิธีการหาคุณภาพ คือ (1) เสนอแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความโดยวิธีสอนแบบ SQ4R ต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง = 1.00 ทุกประเด็น (2) เสนอแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความโดยวิธีสอนแบบ SQ4R ต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกแผน

2. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยวิธีสอนแบบปกติ โดยศึกษาขั้นตอนการสอน จากหนังสือการใช้ภาษาไทย 1 ของคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย (2543) จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง วิธีการหาคุณภาพ คือ (1) เสนอแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความโดยวิธีสอนแบบปกติ ต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง = 1.00 ทุกประเด็น (2) เสนอแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความโดยวิธีสอนแบบปกติ ต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกแผน

3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้ในการทดสอบกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังเรียน วิธีการหาคุณภาพ คือ (1) เสนอแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความจำนวน 60 ข้อ ต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และความสอดคล้อง โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากนั้นพิจารณา ค่าดัชนีความสอดคล้องจะต้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 จำนวน 55 ข้อ (2) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (3) นำคำตอบของนักเรียนทั้ง 30 คน มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยเลือกข้อที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.30 - 0.76 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.25 - 0.82 จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบฉบับจริง (4) ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 30 ข้อ โดยใช้สูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.89

3.3 วิธีการเก็บข้อมูล

1. แจ้งจุดประสงค์ในการเรียนและแนะนำวิธีการเรียนการสอนแบบ SQ4R และวิธีการสอนแบบปกติให้นักเรียนเข้าใจตรงกัน ชี้ให้นักเรียนเห็นบทบาทความสำคัญและการมีส่วนร่วมของนักเรียน พร้อมทั้งเสนอเป้าหมายในการเรียนและการประเมินผล

2. ทดสอบนักเรียนทั้งสองกลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียน (Pre-test) แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้เนื้อหาเดียวกันและใช้ระยะเวลาในการสอนเท่ากัน แต่ใช้วิธีการสอนที่แตกต่างกัน

4. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียน (Post-test) แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.4 วิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ โดยการใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มเป็นอิสระต่อกัน (t – test Independent)

2. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R โดยการใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มไม่เป็นอิสระต่อกัน (t – test Dependent)

3. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ โดยการใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มไม่เป็นอิสระต่อกัน (t – test Dependent)

ผลการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ

การทดสอบ	n	(\bar{x})	(S.D.)	t	sig
วิธีสอนแบบ SQ4R	30	19.30	3.54	3.791	.000*
วิธีสอนแบบปกติ	30	16.17	2.81		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางข้างต้น พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่ทำการสอนด้วยวิธี SQ4R สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของการสอนด้วยวิธี SQ4R คือ 19.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.54 และคะแนนเฉลี่ยของการสอนด้วยวิธีปกติ คือ 16.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 2.81 หมายความว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R หลังเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้

2. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	(\bar{x})	(S.D.)	t	sig
ก่อนเรียน	30	12.83	4.18	-22.25	.000*
หลังเรียน	30	19.30	3.54		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางข้างต้น พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่ทำการสอนด้วยวิธี SQ4R สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนของการสอนด้วยวิธี SQ4R คือ 12.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 4.18 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของการสอนด้วยวิธี SQ4R คือ 19.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.54 หมายความว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R หลังเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 2 ที่ตั้งไว้

3. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	(\bar{x})	(S.D.)	t	sig
ก่อนเรียน	30	12.77	3.12	-10.50	.000*
หลังเรียน	30	16.17	2.18		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางข้างต้น พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่ทำการสอนด้วยวิธีสอนแบบปกติสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนของการสอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ คือ 12.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.12 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของการสอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ คือ 16.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 2.18 หมายความว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ หลังเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 3 ที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบ SQ4R เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้ฝึกการอ่านอย่างมีเป้าหมาย คือการตั้งคำถามก่อนการอ่านเพื่อหาคำตอบของคำถามที่นักเรียนตั้งไว้ ดังนั้นนักเรียนจึงอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย อยู่ในขอบเขต ไม่หลงทิศทาง และจับประเด็นสำคัญได้ดีกว่าการไม่ตั้งเป้าหมายไว้ล่วงหน้า สอดคล้องกับ สุกิต บัญเติม (2554, หน้า 23) ที่ได้กล่าวถึงการสอนแบบ SQ4R ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R นี้ทำให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพในการอ่านดีกว่าการอ่านโดยไม่ได้ตั้งคำถามเอาไว้ล่วงหน้า จะทำให้การอ่านไม่มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าต้องการอะไรหลังการอ่าน ดังนั้นการใช้คำถามจึงเป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้เรียนอ่านจับใจความได้ดีกว่า สอดคล้องกับ รัตนกันท์ เลิศคำฟู (2547, หน้า 55) ที่ศึกษาการใช้

วิธีสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ในการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ก๊ะ จ.เชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า วิธีการสอนแบบ SQ4R สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนได้ดีขึ้น และ บำเพ็ญ มาตราช (2554, หน้า 74) ที่ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการอ่านจับใจความโดยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านศรีวิชัย จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ เมขลา ลือโสภกา (2555, หน้า 118) ที่ทำการศึกษาการพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนซีเหล็กเขี้ยวไพรวัลย์วิทยา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ วิไลลักษณ์ ไชยอาจ (2560, หน้า 132) ที่ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อ่านเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความด้วยวิธีการอ่านแบบ SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีจัดกิจกรรมที่เป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีส่วนส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ที่ช่วยพัฒนาการอ่านของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทักษะการสำรวจ การตั้งคำถาม การค้นหาคำตอบ การจดบันทึกข้อมูลจากการอ่าน การสรุปเรื่องที่อ่าน รวมถึงการวิเคราะห์ วิจารณ์ หรือแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าการอ่านน่าสนใจมากยิ่งขึ้น นักเรียนจะมีจุดมุ่งหมายในการอ่าน ได้อ่านเรื่องราวซ้ำ ๆ จนเข้าใจและสามารถจดจำเรื่องราวได้ มีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และเมื่อฝึกบ่อย ๆ จะทำให้นักเรียนอ่านจับใจความได้เร็วขึ้น สอดคล้องกับ สุภาณี โสโท (2554, หน้า 34) ที่ได้กล่าวว่า การอ่านแบบ SQ4R ทำให้เรียนรู้ที่จะจับใจความสำคัญได้เร็ว เข้าใจเนื้อหาที่มีความยากได้ง่ายขึ้น ผู้เรียนจดจำเรื่องที่อ่านได้นาน ช่วยให้รู้จักการคาดเดาคำถามที่จะพบในแบบทดสอบ และไม่จำเป็นต้องกลับไปทบทวนอีกครั้ง เพราะสรุปใจความสำคัญทุกอย่างไว้แล้วจากการจดบันทึก นอกจากนี้แล้วยังช่วยให้อ่านได้เร็วยิ่งขึ้นโดยไม่ต้องใช้เวลาาน เมื่อมีการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ

3. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนแบบปกตินั้นมีลำดับขั้นตอนคือ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองอยู่เสมอ สอดคล้องกับ สุพิน บุญชูวงศ์ (2536, หน้า 13-14) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอนจะต้องกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้บรรลุถึงความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้โดยสะดวก รวมทั้งนำเอาหลักการสอนต่าง ๆ มาใช้ เช่นการจูงใจ การฝึกหัด นักเรียนจึงได้ฝึกการอ่านอยู่ตลอดเวลาจนเกิดการพัฒนา ประกอบกับการให้คำแนะนำของครูผู้สอนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และการที่นักเรียนได้มีโอกาสจับคู่กับเพื่อนนักเรียนเพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนแนวคิดและลงมือปฏิบัติร่วมกัน จึงส่งผลให้ความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ SQ4R ครูผู้สอนมีหน้าที่คอยดูแลและคอยให้คำแนะนำในการทำกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีการอ่านแบบ SQ4R เสียก่อน จนนักเรียนเกิดความคุ้นเคยกับวิธีการอ่าน แล้วจึงค่อยลดบทบาทหน้าที่ของครูให้น้อยลง เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความคิดของตนเองอย่างเต็มที่

2. ครูผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้นักเรียนรู้สึกเป็นกันเอง เพื่อให้นักเรียนไม่เกิดความเขินอาย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูด ได้แสดงความคิดเห็น และระดมสมองกับเพื่อน เพื่อให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และแสดงความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำวิธีการสอนอ่านจับใจความแบบ SQ4R ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความให้มีคุณภาพมากขึ้น

2. ควรนำวิธีการสอนแบบ SQ4R ไปใช้พัฒนาทักษะการอ่านประเภทอื่น ๆ เช่น การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และการอ่านเชิงวิเคราะห์

เอกสารอ้างอิง

- _____ (2533). *ภาษากับการสื่อสาร*. นครปฐม : ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551) *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ชุมชนุสสภกรรมการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์. (2551). *ทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- กาญจนา นาคสกุล และคณะ. (2524). *การใช้ภาษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เคล็ดศิลป์ไทย.
- คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย. (2543). *การใช้ภาษาไทย 1*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชาญชัย อินทรประวัตติ และ พวงเพ็ญ อินทรประวัตติ. (2534). *รูปแบบการสอน*. สงขลา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- ธนู ทดแทนคุณ และกานต์รวี แพทย์พิทักษ์. (2552). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- บำเพ็ญ มาตราช. (2554). *การพัฒนากิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เมขลา ลือโสภาน (2555). *การพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- รัตน์ภัณฑ์ เลิศคำฟู. (2547). *การใช้วิธีสอนแบบเอลคิวโพรอาร์ในการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- วิไลลักษณ์ ไชยอาจ. (2560). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความด้วยวิธีการอ่านแบบSQ4R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- แวมมยุรา เหมือนนิล (2541). *การอ่านจับใจความ หนังสือเสริมประสบการณ์วิชาภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ.(2554). *วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. กรุงเทพฯ : 9119 เทคนิควิธีคิด.
- สุคิด บุญเต็ม. (2554). *ผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบ SQ4R ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2536). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- สุภาณี โสโท. (2554). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL PLUS กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.